

domme giver Besidderen en Forret fremfor andre Samfundsborgere, en Forret, som kan være faretruende for andre Borgeres Rettigheder, og jeg tror, at man har mange Eksempler paa, at en saadan Forret har skabt Samfundstilstande, som have været i høj Grad uheldige. Fra et demokratisk Synspunkt har man derfor overalt taget Sigte paa at forhindre, at Grundejendomme i større Masse samler sig paa enkelte Hænder. Vi have jo saaledes en Bestemmelse i Grundlovens § 93, der foreskriver, at intet Len, Stamhus eller Fideikommissgods for Fremtiden kan oprettes. Denne Bestemmelse har aabenbart til Hensigt at forhindre en saadan Ophoben af fast Ejendom paa enkelte Hænder, som man tidligere har kendt, og hvis Følger for Befolkningen have været højst uheldsvangre, særlig for Bondestanden. I det hele markeres det ved denne Bestemmelse, at Grundejendom ikke har samme Karakter som anden Ejendom, og at Samfundet har forbeholdt sig Ret til at foreskrive adskillige Indskrænkninger med Hensyn til denne Ejendomsform. Til saadanne Indskrænkninger høre ogsaa de faste Ejendomsskatter. Jeg vil betragte disse faste Ejendomsskatter som en Samfundsprioritet i Ejendommene, en Markering af Samfundets Ret til at tilegne sig en Del af det Udbytte, som Besidderne af faste Ejendomme nyde i Kraft af den Forret, de have fremfor andre, ved at være Besiddere af disse faste Ejendomme.

Der kan fremføres en Række Beviser for det retfærdige i at beholde de faste Ejendomsskatter. Det ærede Medlem for Randers Amts 3die Valgkreds (Bjerre) anførte i Lørdags en saadan Række af Beviser, og jeg skal derfor indskrænke mig til kun at nævne enkelte Forhold, der tale for Bibeholdelsen af Skatterne paa faste Ejendomme, i hvert Fald i et vist Omfang. Et saadant Forhold er det, at det Arbejde, der nedlægges i faste Ejendomme, særlig Jordejendomme, skaber Værdier, der virke langt ud over den Tid, i hvilken det udføres. En Anerkendelse heraf finder man i Forslaget om Forbedring af Fæste- og Lejehusmænds Kaar, hvorom Udvalget i disse Dage har afgivet Betænkning. Forslaget tilsigter at give Husmændene Erstat-

ning ved Fraflytning for det Arbejde, de have nedlagt i Ejendommene, og denne Bestemmelse viser jo en fuldkommen Erkendelse af, at dette Arbejde bringer Frugter langt ud over den Tid, i hvilken Arbejdet er udført. Der er ogsaa et andet Forhold, jeg vil tillade mig at nævne, nemlig at Jordejendommene ville komme til udadtil at udrede alt, hvad de kunne bære, dels som Skat, dels som Prioritetsrenter og dels som Arbejds løn. Det viser sig for Jordejendommenes Vedkommende navnlig ved Ejerskifte. Hvad enten Ejerskiftet foregaar ved Arv eller Køb, finder der altid en Vurdering af Ejendommen Sted, og som Regel ender det med, navnlig naar der er Tale om Udskiftning til Arvingerne, at Ejendommen behæftes i saa høj Grad som muligt med Prioriteter, altsaa paabyrdes med saa store Udgifter, som den paa nogen mulig Maade kan bære. Hvis man fuldstændig ophæver de faste Ejendomsskatter, vil det efter min Formening ikke være ret længe, før de Udgifter, disse Skatter have medført for Ejendomsbesidderen, alligevel skulle udredes i Form af Prioritetsrenter, hvorimod, en fast Ejendomsskat vil hemme, at Prioriteterne stige i saa høj Grad, som de ellers vilde være i Stand til, og man staar altsaa paa en Maade her over for et Valg: man kan enten paalægge Ejendommene Afgifter over for Kapitalisterne, over for Prioritetsejerne, eller Afgifter over for Samfundet, Staten eller Kommunerne, og saa mener jeg, at der ikke kan være nogen Tvivl om, hvad man skal vælge. Man maa, i alt Fald inden for visse Rammer, vælge, at disse Afgifter ydes til Staten eller Kommunerne, i det hele taget til det offentlige, i Stedet for at ydes til private Kapitalister, som ved den Udvikling, der finder Sted, komme i Besiddelse af en stadig større Part af Ejendomsretten til de faste Ejendomme. Ved at Afgifterne gaar til Samfundet, markerer man jo, at vi alle bør have en Part i Jorden, at Jorden ikke saaledes bør være privat Ejendom i den Forstand som den flydende Kapital, og derfor mener jeg, at en fuldstændig Ophævelse af de faste Ejendomsskatter vilde være uheldig, naar man ikke stiller noget i Stedet.